

A Tanács és a Bizottság 2015. évi közös jelentése az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról (Oktatás és képzés 2020)

Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés új prioritásai

(2015/C 417/04)

1. ELŐZMÉNYEK

Európára számos sürgős feladat vár: újra kell indítani a munkahelyteremtést és a gazdasági fellendülést, fenntarthatóvá kell tenni a növekedést, át kell hidalni a beruházási szakadékot, javítani kell a társadalmi kohéziót, össze kell hangolni a migrációs áramlásokra adott válaszokat és különösen nagy figyelmet kell fordítani a radikalizálódás és az erőszak megelőzésére. Ugyanakkor Európának kezelnie kell az olyan hosszú távú kihívásokat is, mint amilyen az elöregedés, a digitális korszakhoz való alkalmazkodás, valamint a globális, tudásalapú gazdaságban folyó versenyben való helytállás.

Az Európai Bizottságnak az „Új kezdet Európa számára: a munkahelyteremtés, a növekedés, a méltányosság és a demokratikus változás programja” című politikai iránymutatásai ⁽¹⁾ keretében adott európai szakpolitikai válasz új kezdetet jelent. Gazdasági szempontból erősen indokolt, hogy az oktatás és a képzés – mint a növekedést elősegítő ágazat – kulcsszerepet játsszon ebben az új programban. A humántőkébe való befektetés hasznos ráfordítást jelent. A minőségi oktatás és képzés elősegíti a tartós gazdasági növekedést és a fenntartható fejlődést: hozzájárul a kutatás-fejlesztéshez, az innovációhoz, a termelékenységhez és a versenyképességhez is. A tagállamoknak végre kell hajtaniuk a szükséges beruházásokat valamennyi oktatási és képzési rendszer vonatkozásában, hogy növeljék a rendszerek hatékonyságát és eredményességét a munkaerő készség- és kompetenciafejlesztésében, és így ezen rendszerek segítségével hamarabb fel lehessen ismerni és ki lehessen elégíteni a mindinkább digitalizálódó és a technológiai, környezeti és demográfiai változások jellemezte gazdaság dinamikus munkaerőpiacainak gyorsan változó igényeit. A tagállamoknak egyúttal fokozottan törekedniük kell arra is, hogy az egész életen át tartó, minőségi tanulást mindenki számára elérhetővé tegyék, és meghosszabbítsák a munkával töltött aktív éveket a tevékeny időskort támogató stratégiák végrehajtása révén.

Az erőszakos szélsőséges 2015 eleji tragikus megnyilvánulása határozottan ráirányította a figyelmet társadalmaink sebezhetőségére. Az oktatás és a képzés fontos szerepet játszik abban, hogy meg tudjuk őrizni közös emberi és polgári értékeinket és tovább tudjuk őket adni a jövő nemzedékeinek; nagy jelentőséggel bír a gondolatszabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága, a társadalmi befogadás és a mások iránti tisztelet előmozdításában, a diszkrimináció minden formájának megelőzésében és az ezek elleni küzdelemben, valamint ezen közös alapvető értékeink tanításában és elfogadtatásában; mindezeket túl az oktatás már kisgyermekkorától kezdve hozzájárul egy befogadóbb társadalom alapjainak lefektetéséhez ⁽²⁾. Az oktatás és a képzés hozzájárulhat a szegénység és a társadalmi kirekesztődés megelőzéséhez és kezeléséhez, elősegítheti a kölcsönös tisztelet kialakulását, valamint az aktív polgári szerepvállalást ösztönző, nyitott és demokratikus társadalmak megalapozását.

Ugyanakkor az oktatási és képzési rendszerek folyamatosan kihívásokkal küzdenek a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása terén, különösen ami a leghátrányosabb helyzetben lévők elérését és a különböző háttérű embereknek – ezen belül az újonnan érkezett migránsoknak ⁽³⁾ – a tanulási környezetbe való integrációját, és ilyenformán a felfelé irányuló társadalmi konvergencia elősegítését illeti.

Az oktatás és a képzés mindezek fényében tehát jelentős mértékben hozzájárul számos uniós stratégiához és kezdeményezéshez, ideértve az Európa 2020 stratégiát, az ifjúsági garanciát, az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezést, a digitális egységes piacra vonatkozó kezdeményezést, az európai biztonsági stratégiát, az európai migrációs stratégiát és az európai beruházási tervet, ugyanakkor a tagállamoknak a saját oktatási és képzési rendszerükkel kapcsolatos hatásköre a legkisebb mértékben sem sérül. Az Oktatás és képzés 2020 keretrendszeren belül folytatott együttműködés kiegészíti a nemzeti fellépéseket, továbbá csereprogramok, egymástól való tanulás, valamint adatok és tények összegyűjtése útján támogatja a tagállamokat abban, hogy reformokat vezessenek be a teljesítményük további javítása érdekében.

Az oktatás és képzés olyan tudáshoz, készségekhez és kompetenciákhoz juttatja a polgárokat, amelyek lehetővé teszik, hogy fejlődjenek és hogy befolyásolják saját helyzetüket, mégpedig azáltal, hogy kiszélesíti a látókörüket, felkészíti őket későbbi életükre, megveti az aktív polgári szerepvállalás és a demokratikus értékek alapjait és előmozdítja a társadalmi befogadást, méltányosságot és egyenlőséget.

⁽¹⁾ Az iránymutatást a Bizottság elnöke, Jean-Claude Juncker 2014. július 15-én Strasbourgban ismertette az Európai Parlamenttel.

⁽²⁾ Nyilatkozat a polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról, Párizs, 2015. március 17.

⁽³⁾ Ebben a szövegben a migráns szó használatára minden esetben a következő vonatkozik:

Ez nem érinti a különböző kategóriákba tartozó migránsoknak az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférést szabályozó jogi helyzetet, amelyre az alkalmazandó nemzetközi jog, európai uniós jog és nemzeti jog vonatkozik.

A Bizottság által kiadott 2015. évi Oktatási és Képzési Figyelő szerint komoly problémák állnak még fenn:

- Unió-szerte a 15 évesek 22 %-a az elvárások alatt teljesít matematikából. A kedvezőtlen társadalmi-gazdasági helyzetű diákok esetében ez az érték aggasztóan magas, eléri a 36,6 %-ot. Ezenfelül az uniós 15 évesek 18 %-a rosszul teljesít az olvasás, 17 %-a pedig a természettudományok terén. A rossz tanulmányi eredmények ezen tantárgyakból körülbelül 60 %-kal gyakrabban fordulnak elő fiúknál, mint lányoknál ⁽⁴⁾,
- az európai felnőttek negyedét akadályozza az előrejutásban az alacsony képzettség csapdája, az a jelenség, melyben az alacsony képzettség nemcsak a munkaerőpiacra való belépést, hanem a további oktatáshoz vagy képzéshez való hozzáférést is megakadályozza. A legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkező 66 millió felnőttnek csak a 4,4 %-a vesz részt felnőttoktatásban ⁽⁵⁾,
- a korai iskolaelhagyás ⁽⁶⁾ aránya jelenleg 11,1 %. Bár történtek előrelépések az Európa 2020 stratégiában kitűzött kiemelt közös cél felé, még így is több mint 4,4 millióan hagyják ott korán az iskolát; a korai iskolaelhagyók mintegy 60 %-a inaktív vagy munkanélküli, ami jellemzően a társadalmi kirekesztődés magasabb kockázatával és alacsonyabb polgári szerepvállalási hajlandósággal jár együtt,
- továbbra is javuló tendenciát mutat a felsőfokú végzettséget szerzők ⁽⁷⁾ aránya, amely jelenleg 37,9 %. E téren is számos előrelépés történt az Európa 2020 stratégiában kitűzött kiemelt közös cél felé, ám a diplomások foglalkoztathatósága Unió-szerte stagnál.

2014-ben a tagállamok és a fő érdekelt felek részvételével sor került az Oktatás és képzés 2020 stratégiai keretrendszer átfogó felülvizsgálására, amely e jelentés alapját képezi. Az értékelés három fő szakpolitikai következtetése a következő:

- Megerősítést nyert, hogy nagy értéket jelent egy integrált, az oktatás és a képzés minden szintjét átfogó keretrendszer. Mivel manapság fontos a rugalmasság és az átjárhatóság a tanulási folyamatban, az egész életen át tartó tanulás elvének érvényesítése végett koherens szakpolitikára van szükség a kisgyermekkorú neveléstől és az iskolától a felsőoktatásig, a szakképzésig és a felnőttkori tanulásig.
- Az Oktatás és képzés 2020 négy stratégiai célkitűzése (és a jelenlegi uniós referenciaértékek) továbbra is érvényben maradnak, mivel azokat átfogó és előrettekintő módon fogalmazták meg az Oktatás és képzés 2020 keretrendszerrel szülő, 2009. évi tanácsi következtetésekből. Ezek a célkitűzések szilárd alapját jelentik az Oktatás és képzés 2020 keretében 2020-ig végzett tevékenységeknek. A szakpolitikai fókusz azonban át kell állítani, hogy figyelembe lehessen venni mind a sürgető gazdasági és foglalkoztatási kihívásokat, mind pedig azt a szerepet, amelyet az oktatás a méltányosság és a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint a közös európai értékek, az interkulturális kompetenciák és az aktív polgári szerepvállalás átadása terén játszik.
- Az Oktatás és képzés 2020 jelentősen hozzájárul az Unió általános foglalkoztatási, növekedési és beruházási stratégiájához, ezen belül az európai szemeszterhez is. Ezzel összefüggésben bővíteni lehetne az ismeretanyagot és meg lehetne erősíteni az egymástól való tanulást a reformkihívások terén, illetve adott esetben fokozni lehetne a keretrendszer országspecifikus relevanciáját.

A fentebb ismertetett kihívások és szakpolitikai következtetések fényében és annak érdekében, hogy az Oktatás és képzés 2020 jobban igazodjon az EU politikai megbízatásához és prioritásaihoz, e közös jelentés készítői azt javasolják, hogy az e keretrendszerben folytatott európai együttműködés folytatódjon 2020-ig, azaz a működési ciklusa 3-ról 5 évre növekedjen.

2. A JÖVŐBELI PRIORITÁSOKAT MEGHATÁROZÓ FŐ KIHÍVÁSOK

Ez a fejezet – az értékelés alapján, ugyanakkor tudomásul véve a tagállamok közötti különbségeket – ismerteti az európai oktatás és képzés terén bekövetkezett fő fejleményeket és a fennálló legfontosabb kihívásokat, alátámasztva ezzel azon új **kiemelt területek** és **konkrét problémák** meghatározását, amelyekben 2020-ig még tovább kell dolgozni.

Az új **kiemelt területek** a következők:

- az egész életen át tartó tanulás keretében kifejlesztett releváns és magas szintű ismeretek, készségek és kompetenciák, a tanulási eredmények középpontba állítása a foglalkoztathatóság, az innováció, az aktív polgári szerepvállalás és a jólét érdekében,
- befogadó oktatás, egyenlőség, méltányosság, megkülönböztetésmentesség és a polgári kompetenciák javítása,

⁽⁴⁾ Az OECD 2012. évi PISA-felmérésének eredményei: Méltányossággal a kiválóság felé.

⁽⁵⁾ Felmérés a felnőttek készségeiről: Következmények az európai oktatási és képzési politikák tekintetében (Európai Bizottság, 2013).

⁽⁶⁾ A 18–24 éves korú népesség azon részének százalékos aránya, amely legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezik és nem vesz részt oktatásban vagy képzésben.

⁽⁷⁾ Azon 30–34 év közöttiek százalékos aránya, akik sikeresen befejezték felsőfokú tanulmányaikat (Eurostat).

- nyitott és innovatív oktatás és képzés, többek közt a digitális kor vívmányainak teljes körű kihasználása révén,
- a pedagógusok, az oktatók, az iskolavezetők és az oktatási személyzet egyéb tagjainak határozott támogatása,
- a készségek és a képesítések átláthatósága és elismerése a tanulási célú és a foglalkozási mobilitás elősegítése érdekében,
- fenntartható beruházás, az oktatási és képzési rendszerek minősége és hatékonysága.

E kiemelt területeket és a hozzájuk kapcsolódó konkrét kérdéseket a melléklet ismerteti.

2.1. A készségek és kompetenciák fejlesztése szempontjából kulcsfontosságú a tanulási eredmények minősége és relevanciája

Az, hogy Európában alacsony szintűek az alapismeretek és az alapvető készségek, visszaveti a gazdasági fejlődést, és nagyban korlátozza az egyének szakmai, társadalmi és személyes kiteljesedését. A foglalkoztathatóság javítása, az innováció fokozása és az aktív polgári szerepvállalás ösztönzése érdekében, valamint az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló 2006. évi európai parlamenti és tanácsi ajánlásnak megfelelően az alapvető kompetenciáknak együtt kell járniuk olyan más kulcskompetenciákkal és attitűdökkel, mint amilyen a kreativitás, a vállalkozói készség és a kezdeményezőkézség, a digitális készségek⁽⁸⁾, az idegen nyelvi kompetenciák, a kritikus gondolkodás – többek között az elektronikus írástudás és a médiaműveltség révén –, valamint olyan készségek, amelyek iránt fokozódnak az igények, így például a zöld gazdaságnak, valamint a digitális és az egészségügyi ágazatnak megfelelő készségek.

A tanulási eredmények minőségét az egész életet szemlélve kell javítani. Bár a tagállamok többsége már bevezetett az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó átfogó stratégiát, valamennyi tagországnak ki kellene dolgoznia ilyet, és biztosítania kellene az átjárhatóságot a tanulási különböző formái és szintjei, illetve az oktatás és képzés, valamint a munka világa között. Ehhez folyamatos koordinációs erőfeszítések szükségesek, és a különböző tanulási ágazatoknak, valamint az oktatási intézményeknek és az érintett feleknek partnerként kell együttműködniük.

A kulcskompetenciák elsajátításának javításában a **kisgyermekkorai nevelés és gondozás a kiindulópont** és az egyik leghatékonyabb eszköz, ám kettős kihívást jelent e téren a hozzáférés kiterjesztése és a minőség javítása. A 3 éven aluli gyermekek ellátása egyes országokban különösen problematikus. A kisgyermekkorai nevelésnek és gondozásnak a tagállamok által az előző munkaciklusban kidolgozott minőségi keretből kiindulva a további munka terén a következők jelentik a fő feladatokat: a hozzáférés javítása, a hátrányos helyzetűek középpontba állítása, az oktatási személyzet szakmai színvonalának javítása, továbbá hatékony irányítási, finanszírozási és ellenőrzési rendszerek, valamint tantervek kialakítása.

Valamennyi tagállam bevezetett **a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó intézkedéseket**, de ezek nem mindenhol állnak össze a 2011. évi tanácsi ajánlásban⁽⁹⁾ előírt átfogó stratégiákká vagy azoknak egyenértékű, tényalapú szakpolitikákká. A problémák sikeres kezeléséhez hosszú távú elkötelezettségre és ágazatközi együttműködésre van szükség, amely a megelőzést, a korai beavatkozást és a kompenzációt célzó intézkedések megfelelő arányát helyezi a középpontba. Az korai iskolaelhagyás megelőzését célzó, iskolai alapú stratégiák részét kell, hogy képezzék az együttműködésen alapuló megközelítések, a szülők aktív részvételének ösztönzése, a külső érdekelt felekkel és a közösséggel való partnerség, valamint a tanulók jóllétének elősegítését és a színvonalas útmutatás és tanácsadás támogatását célzó intézkedések; e stratégiák keretében továbbá biztosítani kell, hogy minden tanuló egyenlő eséllyel férhessen hozzá a minőségi oktatáshoz, vehessen részt abban és részesülhessen annak előnyeiből, valamint lehetőséget kell biztosítani arra, hogy minden tanuló teljes mértékben kibontakoztathassa képességeit.

A felsőoktatási rendszereknek hozzá kell járulniuk a tudásalapú gazdasághoz, és reagálniuk kell a társadalom igényeire. A felsőoktatásnak eredményesen kell reagálnia a változó társadalom és munkaerőpiac igényeire, emelnie kell az európai készségek színvonalát, javítania kell Európa humán tőkéjét és fokoznia kell hozzájárulását a gazdasági növekedéshez. Ehhez biztosítani kell, hogy az ágazat modernizációjának középpontjában az oktatás, a kutatás, az innováció és a foglalkoztatás közötti szinergiák álljanak, kapcsolatot kell teremteni a felsőoktatási intézmények és a helyi környezet, illetve a régiók között, innovatív megközelítéseket kell alkalmazni a tananyag relevanciájának javítása érdekében – többek között az információs és kommunikációs technológiák (ikt) alkalmazása révén –, javítani kell a foglalkoztatásba való átmeneteken, valamint meg kell erősíteni a nemzetközi együttműködést. Míg a lemorzsolódók arányának csökkentése és a diplomát szerzők arányának javítása továbbra is kihívást jelent sok tagállam számára, különösen a hátrányos helyzetű csoportok esetében, prioritásként kell kezelni azt, hogy a hallgatók a felsőoktatás minden típusában olyan releváns, magas szintű ismereteket, készségeket és kompetenciákat szerezzenek, amelyek felkészítik őket a jövőre. A felsőoktatásnak továbbá segítenie kell a hallgatók felkészítését a nyitott hozzáálláson és kritikus gondolkodáson alapuló aktív polgári szerepvállalásra, valamint támogatnia kell a személyiségfejlődést, ugyanakkor hiánytalanul be kell töltenie a tudás átadásában és létrehozásában játszott szerepét.

⁽⁸⁾ A digitális kompetenciák tanulása és elsajátítása túlmutat a tisztán IKT-készségek megszerzésén: ide tartozik az infokommunikációs technológiák (ezen belül a programozás) biztonságos, együttműködő és kreatív használata is.

⁽⁹⁾ Az Egyesült Királyság ellenezte ezt az ajánlást.

A szakképzés kulcsfontosságú a megfelelő készségek elsajátítása szempontjából. A szakképzést végzettek foglalkoztatási rátája a legtöbb tagállamban jónak mondható. Ez részben a szakképzés teljesítményének és minőségének javítását, illetve a szakképzés vonzóbbá tételét szolgáló azon intézkedéseknek köszönhető, melyeket 2011 és 2014 között vezettek be a koppenhágai folyamat keretében kiadott bruges-i közleményben (2010) meghatározott célkitűzések végrehajtása érdekében. A 2015. június 22-i rigai következtetésekben (lásd a mellékletet) meghatározott középtávú célkitűzéseknek megfelelően további reformokat kell majd bevezetni. A releváns készségek fejlesztésének elősegítése érdekében támogatni kell a munkaalapú tanulás minden formáját, többek között a szakmai gyakorlatokat, a tanulószereződéses gyakorlati képzéseket és a duális rendszerű szakképzést, meg kell erősíteni a Tanulószereződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségét, további partnerségeket kell létrehozni minden érdekelt féllel úgy helyi, mint regionális és tagállami szinten, valamint javítani kell a munkaerőpiacon szükséges készségek előrejelzését. Ugyanakkor elő kell segíteni a szakképzésben dolgozó pedagógusok, oktatók és mentorok alapképzését és folyamatos szakmai fejlődését, többek között olyan, az üzleti és ipari szektorban betöltött szakmai gyakorlatok révén, amelyek lehetővé teszik, hogy az érintettek lépést tarthassanak az ágazat fejlődésével.

A felnőttkori tanulás a készségfejlesztés, az átképzés, az aktív polgári szerepvállalás és a társadalmi kohézió alapja. Azok a közelmúltbeli kutatások ⁽¹⁰⁾, melyek rávilágítanak a felnőttek alapvető készségeinek alacsony szintjére, a globalizációnak a képzettségi igényekre gyakorolt hatásai és a magas munkanélküliségi ráták szükségessé teszik a felnőttkori tanulásra vonatkozó megújított európai cselekvési program végrehajtásának megerősítését. A prioritások közé tartozik a hatékonyabb irányítás, a kínálat és az igénybevétel jelentős bővítése, rugalmasabb kínálat, szélesebb körű hozzáférés, szorosabb figyelemmel kísérés és hatékonyabb minőségbiztosítás (lásd a mellékletet). A felnőttkori tanulás lehetőséget ad az újonnan érkezett migránsoknak és a migráns háttérű személyeknek a további tanulásra vagy az átképzésre, és növeli ezen személyek esélyeit a munkaerőpiaci elhelyezkedés és a társadalmi integráció terén.

2.2. Az oktatás és képzés alapvető a társadalmi kohézió, az egyenlőség, a megkülönböztetésmentesség és a polgári kompetenciák előmozdítása szempontjából

Az egyenlőtlenség az utóbbi 30 évet tekintve most a legmagasabb szintű a legtöbb európai és OECD-országban, ez pedig negatív hatást gyakorol az oktatási eredményekre, mivel az oktatási rendszerek jellemzően újratermelik a társadalmi-gazdasági státus meglévő mintázatát. Ezért prioritásként kell kezelni az alacsony képzettség nemzedékek közötti ciklusának megtörését. A tagállamok többsége intézkedéseket tett annak érdekében, hogy javítsa a hátrányos helyzetű tanulók oktatásba való bejutását. Ennek ellenére továbbra is jelentős az oktatási szakadék, és az Unió több részén még mindig problémát jelent – a kisgyermekkori neveléstől és gondozástól kezdve – a minőségi oktatásba és képzésbe való bejutás. A sokféleség minden formáját támogató és valamennyi tanuló inkluzív oktatását és képzését célzó hatékony fellépésre van szükség, amely a hátrányos társadalmi helyzetűek csoportjaira, például a sajátos nevelési igényű tanulókra, az újonnan érkezett migránsokra és a migráns háttérű személyekre, valamint a romákra összpontosít. Az ifjúsági garanciát teljes mértékben igénybe kell venni (pl. munkaerőpiaci elhelyezkedés, tanulószereződéses gyakorlati képzés és második esélyt nyújtó oktatás és képzés).

Kezelni kell a nemek között az oktatás terén tapasztalható aránytalanságokat, melyeket részben a továbbra is elterjedt nemi sztereotípiák okoznak; továbbá foglalkozni kell az oktatással kapcsolatos választások terén a nemek között megfigyelhető eltérésekkel is. Nem szabad eltérni a tanulási környezetben jelentkező, többek között nemi alapú megfélemlítést, zaklatást és erőszakot. Az oktatási intézményeknek és a pedagógusoknak, az oktatóknak, az iskolavezetőknek és az oktatási személyzet egyéb tagjainak rendelkezniük kell a kellő eszközökkel és támogatással ahhoz, hogy a tanulók az oktatási környezetükben befogadást, egyenlőséget, méltányosságot, megkülönböztetésmentességet és demokratikus polgári magatartást tapasztaljanak. Lehetővé kell tenni, hogy a nyitott tanulási környezetek, például a közkönyvtárak, nyitott felnőttoktatási központok és nyitott egyetemek a társadalmi befogadás előmozdításának eszközei lehessenek.

Az oktatási miniszterek 2015. március 17-i párizsi nyilatkozata cselekvésre szólított fel minden szinten annak érdekében, hogy megerősödjön az oktatás szerepe a polgári szerepvállalás, illetve közös értékeink: a szabadság, a tolerancia és a megkülönböztetésmentesség előmozdítása terén, valamint a társadalmi kohézió megerősítésében és annak elősegítésében, hogy a fiatalok felelősségteljes, nyitott és aktív tagjaivá váljanak sokféle és befogadó társadalmunknak ⁽¹¹⁾. Az oktatás fontos tényező a marginalizálódás és a radikalizálódás megelőzése és kezelése terén. Az új munkaciklusban kulcsfontosságú prioritást jelent a nyilatkozat nyomán követése. Ez közös elemzés, a társaktól való tanulás, találkozók, a bevált gyakorlatok terjesztése és az Erasmus+ programból származó finanszírozással alátámasztott konkrét intézkedések útján történik, a nyilatkozatban meghatározott következő négy területnek megfelelően: i. annak biztosítása, hogy a gyermekek és a fiatalok szert tegyenek társadalmi, polgári és interkulturális kompetenciákra, mégpedig a demokratikus értékek, az alapvető jogok, a társadalmi befogadás, a megkülönböztetésmentesség és az aktív polgári szerepvállalás

⁽¹⁰⁾ Lásd különösen a felnőttek kompetenciáinak nemzetközi értékelésére vonatkozó OECD-program (Programme for the International Assessment of Adult Competencies – PIAAC) keretében végzett, a felnőttek készségeiről szóló felmérést.

⁽¹¹⁾ A nem formális oktatás fontos szerepet játszik a fiatalok társadalmi és demokratikus részvételének támogatásában, ami prioritást jelent az ifjúság terén folytatott uniós együttműködés keretrendszerében (a 2015. évi közös uniós ifjúsági jelentés).

előmozdítása révén; ii. a kritikus gondolkodás és a médiaműveltség javítása; iii. a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok oktatásának támogatása, valamint iv. a kultúrák közötti párbeszéd előmozdítása a tanulás minden formájának keretében, a kapcsolódó szakpolitikákkal összhangban és az egyéb érdekelt felekkel együttműködésben.

Az említett cselekvési területek még nagyobb jelentőséget nyernek az Európába irányuló jelenlegi migrációs hullám fényében. Az különböző hátterű emberek érkezése Európa-szerte kihívást jelent az oktatási és képzési ágazatnak, valamint az összes érintett félnek. Azon migránsok integrációja az oktatási és képzési rendszerbe, akik országaink területén maradnak, kulcsfontosságú lépés társadalmi befogadásuk, foglalkoztathatóságuk, szakmai és személyes kiteljesedésük és aktív polgári szerepvállalásuk szempontjából. Ezzel összefüggésben kiemelt prioritás annak támogatása, hogy ezek az emberek hatékonyan elsajátítsák a fogadó ország nyelvét (nyelveit). A migránsok sikeres integrációja ezenfelül nagyban függ attól, hogy a pedagógusok, az oktatók, az iskolavezetők és az oktatási személyzet egyéb tagjai, a tanulók és a szülők rendelkeznek-e azokkal az interkulturális készségekkel, amelyek felkészítik őket a tanulási környezet multikulturális sokféleségére. A migráció európai dimenziója rámutat annak jelentőségére, hogy a tagállamok teljes körű támogatást kapjanak integrációs intézkedéseikhez, többek között közös elemzés, a társaktól való tanulás, konferenciák és a bevált gyakorlatok terjesztése révén.

2.3. A releváns és színvonalas tanuláshoz szükséges...

Az innovatív pedagógiai módszerek, valamint a digitális kompetenciák fejlesztését szolgáló eszközök aktívabb alkalmazása: Az oktatás és a képzés valamennyi szintjén előnyös lehet az olyan, megfelelően tesztelt innovatív pedagógiai gyakorlatok és tananyagok alkalmazása, amelyek esetében igazolást nyert, hogy képesek kézzelfoghatóan hozzájárulni különböző tanulók inkluzív és aktív tanulásához. Számos tagállam beszámolt olyan kezdeményezésekről, amelyek a pedagógusok és a tanulók digitális kompetenciáinak bővítését célozzák, és a tagállamok egyharmada vezetett be az oktatás digitalizálására irányuló nemzeti stratégiákat. Mindezek ellenére továbbra is óriásiak a kihívások. A társadalmak egyre erőteljesebben digitalizálódnak, ami fokozza a digitális kompetenciák iránti igényt. Az oktatás és a képzés keretében figyelembe kell venni ez a szükségletet. Ehhez infrastrukturális beruházások és szervezeti változások szükségesek, a pedagógusoknak, az oktatóknak, az iskolavezetőknek és az oktatási személyzet egyéb tagjainak pedig digitális eszközökre és digitális kompetenciákra van szüksége. Emellett létre kell hozni digitális (és nyitott) oktatási segédanyagokat és jó minőségű oktatási szoftvereket. Az oktatás és képzés vonatkozásában élni kell az ikt területén megfigyelhető új fejlemények által kínált előnyökkel, továbbá innovatív és aktív pedagógiai módszereket kell bevezetni, amelyek részvételen alapuló és projektalapú módszerekre építenek. A nyitott oktatási környezetek – így például a közkönyvtárak, nyitott felnőttoktatási központok és nyitott egyetemek – elősegíthetik az oktatási ágazatok közötti együttműködést, többek között a hátrányos helyzetű tanulók vonatkozásában is.

Azon pedagógusok, oktatók, iskolavezetők és az oktatási személyzet azon egyéb tagjainak határozott támogatása, akik kulcsszerepet töltenek be a tanulók sikerének biztosításában és az oktatáspolitikai végrehajtásában: Számos tagállam olyan intézkedésekről számol be, amelyek a tanárképzés javítását célozzák, továbbá hangsúlyozza, hogy a pedagógusok és az oktatók alapképzésének és folyamatos szakmai fejlődésének a célnak megfelelőnek kell lennie és egyesítenie kell a szakértői, a pedagógiai és a gyakorlati ismereteket. Továbbra is prioritást élvez annak biztosítása, hogy az oktatás és képzés valamennyi szintjén és területén a személyzet érintett tagjai szilárd kutatási és gyakorlati alapokon nyugvó megerősített pedagógiai készségekkel és kompetenciákkal rendelkezzenek. Fel kell őket készíteni arra, hogy kezelni tudják a tanulók egyéni igényeit, valamint a tanulók szociális, kulturális, gazdasági és földrajzi háttéréből fakadó, egyre nagyobb fokú sokszínűségét, továbbá arra, hogy megelőzzék a korai iskolaelhagyást, optimális módon alkalmazzák az innovatív pedagógiai módszereket és az ikt-eszközöket, a pályafutásuk elején pedig külön „beilleszkedési” támogatást kell nyújtani számukra.

A munkaerőhiány sok országban egyre fokozottabban hátráltatja a minőségi oktatást, és nagymértékben csökken a tanári pálya iránti érdeklődés is. Ezért a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a tanári hivatás vonzerejének és társadalmi elismertségének fokozása érdekében. ⁽¹²⁾ Átfogó és hosszú távú stratégiákra van szükség a különböző hátterű és különböző tapasztalattal rendelkező, legmegfelelőbb jelöltek kiválasztásához, és – tekintettel arra is, hogy a pályán erősen torzult a nemek közötti arány – a szakmai előmenetel tekintetében vonzó kilátásokat kell biztosítani a pedagógusok számára.

A tanulási célú mobilitás elősegítése minden szinten: A tanulási célú mobilitásról szóló 2011-es tanácsi ajánlás nyomán készített első mobilitási eredménytáblából (2014) az derül ki, hogy a tanulási célú mobilitás környezete nagy eltéréseket mutat a tagállamok között, és jelentős akadályok maradtak fenn az információkat, a hallgatók támogatását és az elismerést illetően. Az átláthatósághoz, a minőségbiztosításhoz, valamint a készségek és a képességek érvényesítéséhez és elismeréséhez kapcsolódó intézkedéseket nyomon kell követni, és törekedni kell ilyen intézkedések bevezetésére. Megfelelőbb adatokra van szükség a mobilitással kapcsolatos információk nyomon követéséhez.

Továbbra is prioritást fog jelenteni a felsőoktatás és a szakképzés nemzetközivé tételének támogatása. E támogatás többek között magában foglalhatja a világ más területeivel a minőségbiztosítás és a tanulmányi eredmények javításának ösztönzése területén folytatott szakpolitikai együttműködést, stratégiai partnerségek kialakítását és közös tanfolyamok kidolgozását, továbbá a hallgatók, az oktatási személyzet és a kutatók mobilitásának az ösztönzését, valamint a nem uniós országokban szerzett képességek használatának elősegítése érdekében tett lépéseket.

⁽¹²⁾ „Tanulmány a tanári hivatás európai vonzerejének fokozását célzó szakpolitikai intézkedésekről” (Európai Bizottság, 2013).

Az átláthatóságot és az elismerést szolgáló uniós eszközök megerősítése és egyszerűsítése, valamint az ezen eszközök közötti szinergia fokozása: Az átláthatóságot és az elismerést szolgáló eszközök elengedhetetlenek a mobilitás, a foglalkoztathatóság és az egész életen át tartó tanulás terén. Ezek közül néhány – így pl. az Europass – széles körben használatos. Az átláthatóság növelése érdekében a legtöbb tagállam kidolgozott nemzeti képesítési keretrendszert, és meghatározta, hogy az hogyan kapcsolódik az európai képesítési keretrendszerhez (EKKR). Több tagállam bevezette az európai szakképzési kreditrendszert (ECVET), a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretét (EQAVET) és az európai felsőoktatási térség képesítési keretrendszerét (QF-EHEA).

A továbbiakban elő kell segíteni a nem formális és az informális tanulás érvényesítését, valamint növelni kell a képesítések átláthatóságát és összehasonlíthatóságát Európa egészében. Az újonnan érkezett migránsok esetében pedig a meglévő átláthatósági eszközök segíthetnek a külföldi képesítések Unión belüli jobb megértését és fordítva. A képesítések megfelelő elismerése és érvényesítése támogathatja a nyitott és innovatív – így például digitális technológiát használó – tanulási gyakorlatok elterjedését.

A jövőben törekedni kell az európai képesítési keretrendszer és a nemzeti képesítési keretrendszerek hatékonyabb végrehajtására, valamint a képesítések átláthatóságának és összehasonlíthatóságának fokozása érdekében tovább kell fejleszteni az EKKR-t. Az európai képesítési keretrendszer és a nemzeti képesítési keretrendszerek használata segítheti a meglévő elismerési gyakorlatok alkalmazását, és ezáltal egyszerűsítheti az elismerési eljárást.

Különös figyelmet kell továbbá fordítani a készségekkel és a képesítésekkel kapcsolatos, a nagyközönséget célzó jelenlegi uniós lehetőségek – így például eszközök, portálok és egyéb szolgáltatások – előzetes hatásvizsgálatot követő egyszerűsítésére és racionalizálására annak érdekében, hogy azokról többen értesüljenek.

A beruházási szakadék felszámolása: A minőségi oktatásba és képzésbe való hatékony beruházás a fenntartható növekedés egyik forrása. A válság óta azonban szűkösek az állami költségvetések, és számos tagállam reálértéken is csökkentette az oktatásra és képzésre fordított kiadásokat. Ez arra utal, hogy támogatni kell a tagállamokat olyan reformok megtervezésében, amelyek révén hatékonyabban és széles társadalmi kontextusban nyújtható minőségi oktatás és képzés. Az európai beruházási terv, az Erasmus+, az európai strukturális és beruházási alapok – ideértve az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezést és a Horizont 2020-at is – elősegíthetik a beruházások ösztönzését, és támogatják az Oktatás és képzés 2020 szakpolitikai prioritásait, egyúttal biztosítva a szakpolitikákkal való szoros kapcsolatot is.

3. IRÁNYÍTÁS ÉS MUNKAMÓDSZEREK

A 2012. évi közös jelentés óta javult az Oktatás és képzés 2020 irányítása, különösen azáltal, hogy hatékonyabb lett az adatgyűjtés (az Oktatási és Képzési Figyelő révén), megerősödött a munkacsoportok operatív jellege és rendszeres platformokat – így például az oktatási, képzési és ifjúsági fórumot – hoztak létre a legfontosabb érdekelt felek közötti eszmecserékhez. Az értékelés alapján a következő munkaciklus tekintetében konszenzus alakult ki az alábbi megközelítésre vonatkozóan:

- **a megalapozott elemzési adatok és az előrehaladás szoros figyelemmel kísérése** elengedhetetlen ahhoz, hogy az Oktatás és képzés 2020 hatékonyan működjön, és ezt az Eurostattal, az Eurydice hálózattal, a Cedefoppal, az OECD-vel és más szervezetekkel együttműködve fogják végezni,
- az Oktatás és képzés 2020 keretrendszeren belüli **jelentéstétel** egyszerűsítése és **racionalizálása** továbbra is prioritást jelent, és ezt támogatni fogja a munkaciklus 5 évesre történő meghosszabbítása. Optimálisan fogják felhasználni a többek között az Eurydice hálózat és a Cedefop (ReferNet) által biztosított naprakész elemzési adatokat és számadatokat. Emellett az Oktatási és Képzési Figyelő országspecifikus fejezeteiben az egyes országokból származó friss adatokat is figyelembe veszik majd, amennyiben azok módszertanilag megalapozottak.
- **Az oktatás, a vállalkozások és a kutatás közötti szorosabb kapcsolatok, valamint a szociális partnerek és a civil társadalom bevonása** erőteljesebbé fogják tenni az Oktatás és képzés 2020 hatását, és fokozni fogják a tanulási rendszerek eredményességét Európa innovációs kapacitásának növelésében. E tekintetben élen járnak az Erasmus+ keretében működő tudásfejlesztési szövetségek és ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek, a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések és a Horizont 2020 keretébe tartozó Európai Innovációs és Technológiai Intézet. Az oktatási, képzési és ifjúsági fórum, az európai egyetemi-üzleti fórum, a szakképzési-vállalkozói fórum, valamint a tagállamokban működő különböző tematikus fórumok is ösztönözni fogják az érdekelt felek bevonását. Törekedni kell az európai civil társadalommal és az európai szociális partnerekkel való együttműködésre annak érdekében, hogy lehetővé váljon a szakértelmük és tájékoztatási kapacitásuk optimális kihasználása.

Az Oktatás és képzés 2020 eszközei már bizonyítottak, de nem mindig tudtak tényleges hatást kiváltani nemzeti szinten, elsősorban a tevékenységek összehangolatlansága és a terjesztés hiányosságai, valamint amiatt, hogy nemzeti szinten nem volt megfelelő a tájékoztatás az eredmények hasznosságáról. Az Oktatás és képzés 2020 keretében rendelkezésre álló eszközöket meg kell erősíteni:

- Az Oktatás és képzés 2020-hoz kapcsolódó tevékenységek átláthatóságának és koherenciájának fokozása érdekében a Bizottság – a tagállamokkal (és a Tanács elnökségi triójával) együttműködésben – el fogja készíteni az **Oktatás és képzés 2020 előzetes folyamatos munkatervét**, amely egybefogja és világosan áttekinti azokat a fő tevékenységeket, valamint a társaktól való tanulást lehetővé tevő azon eseményeket, amelyeket a vezető tisztviselők informális találkozóin – így például az iskolai oktatásért, a szakképzésért és a felsőoktatásért felelős főigazgatók találkozóin („főigazgatói találkozók”), valamint az oktatással és képzéssel foglalkozó magas szintű csoport ülései, az Oktatás és képzés 2020 munkacsoportok ülései, az európai képesítési keretrendszer tanácsadó csoportjának ülései, valamint az oktatási mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoport ülései – alkalmából terveznek.
- 2016-tól a **munkacsoportok** ⁽¹³⁾ új generációja dolgozik majd az Oktatás és képzés 2020 területével kapcsolatos, a mellékletben szereplő **konkrét kérdéseken**. Megbízatusukra a Bizottság tesz majd javaslatot és a tagállamok által elsősorban az Oktatási Bizottság keretében tett észrevételek figyelembevételével kiigazítja azt. A munkacsoportok rendszeresen beszámolnak a vezető tisztviselők megfelelő informális csoportjainak (például a főigazgatói találkozók résztvevőinek, valamint az oktatással és képzéssel foglalkozó magas szintű csoportnak), amelyek irányítani fogják a tevékenységeket, továbbá beszámolnak az Oktatási Bizottságnak is, amely a releváns eredményeket a Tanács figyelmébe ajánlja. Ösztönzést fognak kapni az innovatív munkamódszerek, és a munkacsoportok ülésein elért eredményeket megfelelőbb módon fogják majd terjesztetni, ami várhatóan lehetővé fogja tenni a valódi tudásmegosztást, és elő fogja segíteni a nyomon követéssel kapcsolatos munkát.
- Fokozni kell az **Oktatás és képzés 2020-hoz kapcsolódó**, általában a munkacsoportok keretében végzett, **társaktól való tanulást célzó tevékenységeket**. Ez lehetővé teszi, hogy a hasonló szakpolitikai kihívásokkal küzdő tagállamok klaszterekben működjenek együtt. A 2012. évi közös jelentés végrehajtását célzó és országspecifikus problémákra összpontosító önkéntes **partneri felülvizsgálati eljárások** hasznosnak bizonyultak az informális főigazgatói találkozók összefüggésében, de több előkészítést és interaktív párbeszédet igényelnek. A testreszabott **partneri tanácsadás** ⁽¹⁴⁾ egy adott nemzeti reformtörekvés támogatására is használható.
- A tematikus eseményeknek, a szakpolitikai tanulmányi csereprogramoknak, valamint az oktatásban bevált megoldásokkal kapcsolatos tudásátadási és csereprogramoknak köszönhetően javulni fog a **bevált gyakorlatok** és az – adott esetben nemzetközi adatok felhasználásával levont – tanulságok **terjesztése**. Annak elősegítése érdekében, hogy az oktatásban és képzésben érdekelt felek átvegyék az Oktatás és képzés 2020 néhány kulcsfontosságú eredményét, különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a főbb üzeneteket a lehetőségek függvényében terjesszék az Unió hivatalos nyelvein. Emellett az Oktatás és képzés 2020 munkacsoportok megbízatásában és a folyamatos munkatervben is szerepelni fognak a terjesztésre vonatkozó részletes szabályok.
- Az európai szemeszterrel összehangolt **Oktatási és Képzési Figyelőt**, amely naprakész tematikus és országspecifikus adatokat szolgáltat, szisztematikusan fel fogják használni információforrásként a tanácsi szintű szakpolitikai vitákon, valamint az Európai Parlamentben az oktatási kihívásokról és reformokról szóló megbeszéléseken.
- Az **Erasmus+ programban** rejlő lehetőségeket teljes mértékben ki kell használni az Oktatás és képzés 2020 keretében rendelkezésre álló eszközök által kifejtett hatás növelésére, például azzal, hogy a szakpolitikai kísérleti kezdeményezések előkészítését a munkacsoportok végezzék, valamint a kiváló projektekből levont tanulságok felhasználásával.
- Bár a 2012. évi közös jelentést követő intézkedések részeként történtek konkrét lépések annak érdekében, hogy javuljon az oktatással és képzéssel kapcsolatos együttműködés a Foglalkoztatási Bizottsággal, továbbra is vannak lehetőségek annak megvizsgálására, hogy miként lehetne ezt a kapcsolatot továbbfejleszteni és strukturáltabbá tenni, például a humántőkével kapcsolatos kérdések tényeken alapuló megvitatásának ösztönzésével, az EPSCO Tanács 2015. március 9-i következtetéseivel összhangban.
- El kell mélyíteni mind az Oktatási, Ifjúsági, Kulturális és Sportügyi Tanácson belüli, mind pedig a többi tanácsi formációval folytatott együttműködést.

⁽¹³⁾ Ezeket a munkacsoportokat a Bizottság először az Oktatás és képzés 2010 munkaprogram keretében hozta létre azzal a céllal, hogy az oktatás és a képzés területén is alkalmazza a nyitott koordinációs módszert; a munkacsoportok a legjobb gyakorlatok cseréjéhez kínálnak fórumot. A munkacsoportokban – önkéntes alapon – a tagállamok szakértői vesznek részt.

⁽¹⁴⁾ A partneri tanácsadás olyan eszköz, amelynek keretében szakértők, akik kis számú nemzeti kormányt képviselnek, önkéntes alapon és átlátható módon külső tanácsadást nyújtanak egy olyan országnak, amelyben jelentős szakpolitikai fejlesztés zajlik. A partneri tanácsadás célja túlmutat az információcserén és fórumot biztosít ahhoz, hogy aktív részvételen alapuló műhelytalálkozó keretében megoldásokat lehessen találni nemzeti szintű problémákra.

MELLÉKLET

AZ OKTATÁS ÉS KÉPZÉS TERÉN FOLYTATOTT EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉS KIEMELT TERÜLETEI

A félidős értékelés megerősítette az Oktatás és képzés 2020-nak a Tanács által 2009-ben meghatározott négy **stratégiai célkitűzése** relevanciáját, nevezetesen a következőket:

1. az egész életen át tartó tanulás és a mobilitás megvalósítása;
2. az oktatás és képzés minőségének és hatékonyságának javítása;
3. a méltányosság, a társadalmi kohézió és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítása;
4. az innováció és a kreativitás fejlesztése – a vállalkozói készségeket is beleértve – az oktatás és képzés minden szintjén.

Az értékelés során kitűnt, hogy e stratégiai célkitűzéseken belül a tagállamok közös célja, hogy csökkentsék a jelenlegi kiemelt cselekvési területek számát. Az alábbi táblázatban foglalt javaslat 13-ról 6-ra csökkenti a **kiemelt területek** számát. E területek mindegyike egy vagy több stratégiai célkitűzéshez járulhat hozzá a 2020-ig tartó időszakban, teljes mértékben megfelelően az EU általános szakpolitikai prioritásainak és előmozdítva azokat.

Az alábbi táblázatban a kiemelt területek **konkrét kérdésekre** bontva szerepelnek, mivel a Tanács a jövőbeli munkához a témák konkrétabb megjelölését kérte. Ezek a területeken az Oktatás és képzés 2020 munkamódszerei és rendelkezésre álló eszközei révén történik majd a nyomon követés. Ezek a területek i. közös kihívást jelentenek a tagállamok számára, és ii. értéktöbbletet jelent, ha európai szinten kezelik azokat. A **konkrét kérdések** képezik majd az Oktatás és képzés 2020 munkacsoportok következő generációja megbízatásának az alapját.

A tagállamok nemzeti prioritásaiknak megfelelően kiválasztják azokat a területeket és kérdéseket, amelyek kapcsán részt kívánnak venni a munkában és az együttműködésben.

Kiemelt területek	Konkrét kérdések
1. Az egész életen át tartó tanulás keretében kifejlesztett releváns és magas szintű ismeretek, készségek és kompetenciák, a tanulási eredmények középpontba állítása a foglalkoztathatóság, az innováció, az aktív polgári szerepvállalás és a jólét érdekében	i. A célzott szakpolitikai fellépés fokozása annak érdekében, hogy Európa-szerte csökkenjen a gyenge teljesítmény a következő alapkészségek területén: nyelvtudás, írástudás, matematika, természettudományok és digitális jártasság. ii. A transzverzális készségek és kulcskompetenciák fejlesztésének megerősítése, összhangban az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák referenciakeretével, különösen a digitális, a vállalkozói és a nyelvi kompetenciákat illetően. iii. Az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó olyan stratégiák újraindítása és folytatása, amelyek keretében foglalkoznak az oktatáson és képzésen belüli átmeneti szakaszokkal , és minőségi tanácsadás révén egyúttal elősegítik a szakképzés, a felsőoktatás és a felnőttkori tanulás (ideértve a nem formális és az informális tanulást is) felé való, illetve az ezek közötti, valamint az oktatás, illetve képzés és a munka világa közötti átmeneteket. iv. A megfizethető és minőségi kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való általános és méltányos hozzáférés támogatása, különösen a hátrányos helyzetűek esetében, valamint a koragyermekkorai nevelés és gondozás minőségi keretrendszerének előmozdítása. v. A korai iskolaelhagyás csökkentése az oktatás átfogó, inkluzív és tanulóközpontú szemléletét alkalmazó és „második esélyt” adó iskolai alapú stratégiák támogatása révén, hangsúlyozva a hatékony tanulási környezetet és pedagógiai módszereket. vi. A felsőoktatás munkaerőpiaci és társadalmi jelentőségének fokozása, többek között a munkaerőpiaci szükségletek és eredmények hatékonyabb felmérése és előrejelzése, például a felsőfokú végzettséggel rendelkezők szakmai előmenetelének nyomon követése, tantervek kidolgozásának ösztönzése, a munkaalapú tanulás arányának növelése, valamint az intézmények és a munkaadók közötti együttműködés szorosabbá tétele útján.

Kiemelt területek	Konkrét kérdések
	<p>vii. A rigai középtávkü feladatok végrehajtása a szakképzés terén (részletesen lásd a szöveg végén), és ezzel párhuzamosan a Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének megerősítése és a munkaerőpiacon szükséges készségek előrejelzésének hatékonyabbá tétele.</p> <p>viii. A felnőttkori tanulásra vonatkozó megújított európai cselekvési program (részletesen lásd a szöveg végén) végrehajtása.</p>
<p>2. Befogadó oktatás, egyenlőség, méltányosság, megkülönböztetésmentesség és a polgári kompetenciák javítása</p>	<p>i. A tanulók egyre növekvő mértékű sokszínűségének kezelése, valamint a minőségi és befogadó többségi oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés javítása valamennyi tanuló számára, ideértve az olyan hátrányos helyzetben lévő csoportokat is, mint például a sajátos nevelési igényű tanulók, az újonnan érkezett migránsok, a migráns háttérű személyek és a romák, és ezzel egy időben a megkülönböztetés, a rasszizmus, a szegregáció, a megfélemlítés (többek között az internetes zaklatás), az erőszak és a sztereotípiák elleni küzdelem.</p> <p>ii. A nemek között az oktatás és képzés terén fennálló különbségeknek, valamint a nők és a férfiak közötti esélyegyenlőség hiányának a kezelése, továbbá a nemek egyensúlyát fokozottabban szem előtt tartó oktatással kapcsolatos választások ösztönzése.</p> <p>iii. Annak elősegítése, hogy a formális és a nem formális tanulás révén a migránsok hatékonyan elsajátítsák az oktatás és a foglalkoztatás nyelvét/nyelveit.</p> <p>iv. A polgári, az interkulturális és a társadalmi kompetenciák javítása, a kölcsönös megértés és tisztelet előmozdítása, valamint annak elősegítése, hogy a tanulók az oktatás és képzés valamennyi szintjén magukénak érezzék a demokratikus értékeket és az alapvető jogokat.</p> <p>v. A kritikus gondolkodás, valamint a számítógépes és a médiaműveltség javítása.</p>
<p>3. Nyitott és innovatív oktatás és képzés, többek közt a digitális kor vívmányainak teljes körű kihasználása révén</p>	<p>i. Az innovatív és aktív pedagógiai módszerekben – így például az interdiszciplináris oktatásban és az együttműködésen alapuló módszerekben – rejlő lehetőségek feltérképezésének folytatása a releváns és magas szintű készségek és kompetenciák kialakításának javítása érdekében, egyúttal ösztönözve az olyan befogadó oktatást, amely kiterjed a hátrányos helyzetű és a fogyatékkal élő tanulóakra is.</p> <p>ii. Az együttműködés támogatása a tanulók, a pedagógusok, az oktatók, az iskolavezetők és az oktatási személyzet egyéb tagjai, a szülők és a szélesebb helyi közösség – így például a civil társadalmi csoportok, a szociális partnerek és a vállalkozások – szerepvállalásának ösztönzése révén.</p> <p>iii. Az oktatási, a kutatási és az innovációs tevékenységek közötti szinergiák fokozása szem előtt tartva a fenntartható növekedés szempontjait, a felsőoktatás terén történt fejleményekre építve, de ezúttal középpontba állítva a szakképzést és az iskolákat is.</p> <p>iv. Az ikt alkalmazásának támogatása annak érdekében, hogy minden szinten javuljon az oktatás minősége és relevanciája.</p> <p>v. A nyitott és digitális oktatási segédanyagok és pedagógiai módszerek elérhetőségének és minőségének javítása az oktatás valamennyi szintjén, együttműködve az európai nyílt forráskódú közösségekkel.</p> <p>vi. A digitális forradalomra reagálva a digitális kompetenciák fejlesztésének megoldása a tanulás valamennyi szintjén, beleértve a nem formális és az informális tanulást is.</p>
<p>4. A pedagógusoknak, az oktatóknak, az iskolavezetőknek és az oktatási személyzet egyéb tagjainak határozott támogatása</p>	<p>i. A legjobb és a tanári hivatás tekintetében legmegfelelőbb jelöltek toborzásának, kiválasztásának és beilleszkedésének támogatása.</p> <p>ii. A tanári hivatás vonzerejének növelése mindkét nem számára és a szakma társadalmi elismertségének javítása</p>

Kiemelt területek	Konkrét kérdések
	<p>iii. Az alapképzés és a folyamatosszakmai fejlődés támogatása valamennyi szinten különösen annak érdekében, hogy kezelni lehessen a tanulók egyre nagyobb mértékű sokszínűségét, a korai iskolaelhagyást és a munkaalapú tanulást, valamint hogy alkalmazzák a digitális kompetenciákat és az innovatív pedagógiai módszereket, többek között olyan uniós eszközök révén, mint például az eTwinning platform, a School Education Gateway portál és az európai felnőttoktatás elektronikus platformja (EPALE).</p> <p>iv. A kiválóság ösztönzésének támogatása a tanítás minden szintjén, a tanárképzési programok kialakításában, a tanulási szervezetekben és az ösztönző rendszerekben, valamint a tanárképzés minőségének értékelését szolgáló új lehetőségek feltérképezése.</p>
<p>5. A készségek és a képesítések átláthatósága és elismerése a tanulási célú és a foglalkozási mobilitás elősegítése érdekében</p>	<p>i. A készségek és/vagy a képesítések átláthatóságának, minőségbiztosításának, érvényesítésének és ily módon elismerésének a támogatása, ideértve a digitális, az online és a nyitott oktatási segédanyagok, valamint a nem formális az informális tanulás révén megszerzett készségeket, illetve képesítéseket is.</p> <p>ii. Az átláthatóságot, a dokumentálást, az érvényesítést és az elismerést szolgáló olyan eszközök egyszerűsítése és racionalizálása, amelyeket a tanulók, a munkavállalók és a munkaadók közvetlenül használnak, valamint az EKKR és a nemzeti képesítési keretrendszerek további használatának előmozdítása.</p> <p>iii. A diákok, a gyakornokok, a hallgatók, a pedagógusok, az oktatási személyzet tagjai és a kutatók mobilitásának a támogatása.</p> <p>iv. Stratégiai partnerségek és közös tanfolyamok kialakítása, különösen a felsőoktatás és a szakképzés nemzetközivé tételének fokozása által.</p>
<p>6. Fenntartható beruházás, az oktatási és képzési rendszerek minősége és hatékonysága</p>	<p>i. Az európai beruházási tervben rejlő lehetőségek feltérképezése az oktatás és képzés területén, többek között a magánszereplőket és a magántőkét vonzó finanszírozási modellek támogatása révén.</p> <p>ii. A tagállamok ösztönzése arra, hogy tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatalt alkalmazzanak, többek között értékeljék az oktatási és képzési rendszereket, valamint hogy kísérjék figyelemmel a szakpolitikákat, és olyan reformokat dolgozzanak ki, amelyek hatékonyabban biztosítják a minőségi oktatást.</p> <p>iii. Az oktatás és képzés területére irányuló fenntartható beruházás biztosítását szolgáló innovatív módszerek ösztönzése, adott esetben a teljesítményalapú finanszírozás és a költségmegosztás különböző formáinak vizsgálata.</p>

KIFEJEZETTEN A SZAKKÉPZÉSRE ÉS A FELNŐTTKORI TANULÁSRA VONATKOZÓ PRIORITÁSOK 2020-IG

A szakképzésre vonatkozó ágazati menetrendek (a koppenhágai és bruges-i folyamat) és a felnőttkori tanulásra vonatkozó menetrendek a 2020-ig tartó időszak feladatainak/prioritásainak részletesebb azonosítását – és e közös jelentés révén való jóváhagyását – teszik szükségessé.

I. SZAKKÉPZÉS:

A 2015. június 22-i rigai következtetésekben a szakképzés területén a 2015-től 2020-ig tartó időszak vonatkozásában az alábbi új középtávú feladatokra ⁽¹⁾ vonatkozó javaslatok szerepelnek:

— A **munkaalapú tanulás** valamennyi formájának támogatása, különös tekintettel a tanulószerveződéses gyakorlati képzésekre, a szociális partnerek, a vállalkozások, a kamarák és a szakképzést nyújtó szervezetek bevonásával, valamint az innováció és a vállalkozói készség ösztönzésével.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

- A **minőségbiztosítási** mechanizmusok továbbfejlesztése a szakképzés terén a szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretében (EQAVET) ⁽²⁾ foglalt ajánlásoknak megfelelően, a minőségbiztosítási rendszerek részeként, a **szakmai alapképzés (I-VET) és továbbképzés (C-VET) ⁽³⁾ rendszereihez visszacsatoló, a tanulási eredményeken alapuló folyamatos információs és visszajelzési hurkokat** hozva létre.
- A **szakképzéshez és a képesítésekhez való hozzáférés** javítása mindenki számára rugalmasabb és átjárhatóbb rendszerek révén, elsősorban hatékony és integrált útmutatási szolgáltatások biztosításával, valamint a nem formális és az informális tanulás érvényesítésének elérhetővé tételével.
- A **kulcskompetenciák** további erősítése a szakképzési tantervekben és hatékonyabb lehetőségek biztosítása ahhoz, hogy a tanulók a szakmai alapképzésben és továbbképzésben megszerezzék vagy fejlesszék ezeket a készségeket.
- Szisztematikus megközelítések bevezetése a **szakképzésben dolgozó pedagógusok, oktatók és mentorok alapképzése és folyamatos szakmai fejlődése** terén és lehetőségek teremtése mind az iskolai, mind pedig a munkaalapú környezetben.

II. FELNŐTTKORI TANULÁS:

A Tanács által 2011-ben elfogadott, a felnőttkori tanulásra vonatkozó megújított európai cselekvési program ⁽⁴⁾ a 2012–2014-es időszakra vonatkozóan számos kiemelt területet felvázolt, ám ezeket egy olyan hosszabb távú perspektívába helyezte, amely összhangban van az Oktatás és képzés 2020 keretében meghatározott stratégiai célkitűzésekkel. A cselekvési program hosszabb távú célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a tagállamoknak – az Európai Bizottság támogatásával – az alábbi konkrét kiemelt területeket kell előtérbe helyezniük 2020-ig:

- **Irányítás:** a felnőttkori tanulás más szakpolitikai területekkel való koherenciájának biztosítása, a koordináció és a hatékonyság fokozása, valamint a felnőttkori tanulás relevanciájának növelése a társadalmi, gazdasági és környezeti szükségletek szempontjából; adott esetben mind a magán-, mind pedig a közberuházások fokozása.
- **Kínálat és igénybevétel:** a színvonalas felnőttkori tanulás biztosításának jelentős bővítése, különösen az írástudás, a számítantudás és a digitális készségek terén, valamint az igénybevétel arányának növelése a leginkább rászoruló csoportokat célzó hatékony tájékoztatási, útmutatási és motivációs stratégiák alkalmazásával.
- **Rugalmasság és hozzáférés:** a hozzáférés bővítése a munkahelyi környezetben történő tanulás elérhetőségének javításával és az ikt hatékony alkalmazásával; eljárások bevezetése az alacsony képzettségű felnőttek készségeinek azonosítása és értékelése céljából, valamint elegendő olyan lehetőség biztosítása, amely második esélyt kínál az EKKR szerinti 4. szintű képzéssel nem rendelkezők számára, hogy az EKKR szerinti elismert képesítést szerezzék.
- **Minőség:** a minőségbiztosítás javítása, ideértve a nyomon követést és a hatásvizsgálatot, a felnőttképzésben részt vevő oktatók alap- és továbbképzésének fejlesztése, valamint az igényekre vonatkozó, ahhoz szükséges adatok összegyűjtése, hogy hatékonyan lehessen meghatározni a célcsoportot és megtervezni az oktatást.

⁽²⁾ HL C 155., 2009.7.8.

⁽³⁾ HL C 324., 2010.12.1., 5. o.

⁽⁴⁾ HL C 372., 2011.12.20., 1. o.